

KRACHTTOER IN TWEEVOUD

door Jan de Vreugd

Met een glas wijn in de hand nemen we plaats in een bouwvallige tweekamerwoning in Paternoster, Zuid-Afrika. De wanden bestaan deels uit plastic en half vergaan houtwerk. Er is niet veel verbeeldingskracht voor nodig om je onder een dak van golfplaten te wanen. Een eenzame stoel en afgetrapte bank accentueren de totale afwezigheid van luxe. Abigail begint haar levensverhaal te vertellen, gehuld in smoezelige rok en dito shirt. Langzaam maar zeker krijgen we alle ingrediënten van een hartverscheurende tragedie opgediend. Drankmisbruik, geweld, verkrachting, vernedering, machteloosheid. De emoties die vrijkomen bij deze reeks van gewelddadigheden, krijgen vorm in de stem van Denise Jannah, woordvoerder van Abigail. Een ingehouden snik, een machteloze schreeuw, een vertwijfeld zingen over liefde en genegenheid, Denise geeft reliëf aan deze gemoedstoestanden en verspreidt een waas van beklemming. De totale vernietiging van de mens Abigail lijkt onafwendbaar. Echter, zij blijft zeggen: “Er is iets dat mij moed geeft.” Dat iets blijkt Godsvertrouwen en doorzettingsvermogen te zijn.

Parallel aan Abigails verslag, komen fragmenten langs uit het leven van Swarte Maria. Een slaafgemaakte, die dankzij het betalen van een onbekend geldbedrag, een ‘vry swart’ wordt. Op zeker moment in haar leven stelt zij de vraag: “Wat heb ik gekost?” Kernachtiger kan de reductie van een mens tot koopwaar niet worden uitgedrukt. Benita Bocoum brengt Swarte Maria, die bijna drie eeuwen voor Abigail leefde, op indringende wijze over het voetlicht. We maken kennis met een zwarte vrouw die dankzij haar durf en doorzettingsvermogen op het grensvlak van de 17^e en 18^e eeuw een imperium wist te stichten dat later werd voortgezet door haar nazaten en tot grote bloei kwam, dankzij de productie van ‘Swart Wyn’. Een wijn die fel begeerd was in vorstelijke en adellijke kringen. Dat deze goddelijke wijn geproduceerd werd door zwarte wijnboeren, bleef tot in de jaren zestig van de vorige eeuw verborgen voor de wereld. Ergo, ‘zwart’ werd ontkend, werd uitgegumd.

Yailah Vroom verbindt beide verhaallijnen. Met haar lichaam geeft zij in vloeiende bewegingen gestalte aan gevoelens van verdriet, lijden, moed en kracht. Haar dansbewegingen staan geen beschrijving toe. Zij kunnen uitsluitend waargenomen en ervaren worden. Dit alles tegen de achtergrond van klanken die onttrokken worden aan slaginstrumenten, bespeeld door de onzichtbare Vernon Chatlein.

De opstanding van Abigail begint met de uittocht uit de verloederde huiskamer. Buiten schreeuwt ze het uit van vreugde als zij zand door haar vingers laat glijden. Haar eigen zand. Zij zingt totdat zij opgeslokt wordt door het nachtelijk duister. Een totaal andere Abigail, gestoken in een zakelijke outfit, etaleert met groot plezier de door haar behaalde successen en eindigt met de woorden: “Alles sal reg kom.”

In **Swart Wyn** maken we kennis met drie krachtige vrouwen.